

A partir de la contestació del Secretari d'Estat d'Assumptes Constitucionals i Parlamentaris sobre la supressió de la plaça d'arxiu de la Gerència Territorial del Cadastre de Castelló, l'associació realitza una sèrie de puntualitzacions indicant que no són escasses les consultes a l'arxiu per a la resolució de qüestions administratives; i que en l'Arxiu de la Gerència del Cadastre de Castelló hi ha hagut durant 9 anys un arxiver encarregat de l'Arxiu. És a dir, per a ser puntual, s'ha excedit molt en el temps i no creiem que aquestes contractacions obeeïren a un mer caprici, sinó a la necessitat imperiosa d'organització documental del Cadastre.

Per això plantegem que si el govern estima que no és necessari personal arxiver qualificat (és a dir titulat superior o mig i no personal auxiliar) en cadascun dels Cadastres, és una decisió política, però indubtablement ha de garantir no solament l'accés, sinó la perfecta conservació i organització dels documents públics, i això passa ineludiblement per tenir perfectament definits els processos de transferències als arxius, períodes cronològics a transferir, inventari de la documentació. Serà necessari també assegurar que la documentació transferida està en les instal·lacions adequades que assegurin l'òptima conservació. I, haurà òbviament de dotar als arxius de personal suficient per a garantir l'accés als ciutadans.

RECUPERACIÓ DELS DANYS DOCUMENTALS DESPRÉS DE L'ATEMPTAT TERRORISTA EN LA UNIVERSITAT DE NAVARRA



El 30 d'octubre de 2008, la banda terrorista ETA va fer esclatar un cotxe bomba contra l'Edifici Central de la Universitat de Navarra. Malgrat que es tractava d'un hora i una zona de continu trànsit d'estudiants, professors i treballadors, afortunadament no van caldre lamentar danys personals.

L'explosió i el posterior incendi afectaren principalment l'oficina del Servei de Direcció de Persones (SPD). La Universitat de Navarra té tant sols 56 anys, pel que bona part de la seva documentació encara conserva un valor administratiu, i per tant no ha segut transferida a l'Arxiu. L'Arxiu General, conscient que és el servei responsable de tot el patrimoni documental de la Universitat – independentment on es trobe aquest -, va prendre la iniciativa de liderar les tasques destinades a la recuperació documental. El Gerent de la Universitat i el Director del SPD acolliren, recolzaren i valoraren molt positivament dita iniciativa.

Per poder accedir a la zona afectada, varem haver d'esperar 24 hores fins que



els bombers i els cossos de seguretat finalitzaren el seu treball. En la primera valoració dels desperfectes comprovarem que les dependències del SPD havien quedat reduïdes a enderrocs i els documents que s'havien salvat de les flames havien segut escampats per l'ona expansiva i banyats pels bombers.

Les mostres de recolzament i solidaritat que ens van arribar des dels nostres col·legues arxivers ens van esperonar en la tasca, animant-nos a demanar assessorament a una empresa especialitzada en desastres documentals. Acudirem a *Barbachano&Benny*, una empresa ubicada a Madrid que treballa per a l'Arxiu General i Reial de Navarra.

A les 14:00 hores del dia 31 l'empresa es trobava en la zona afectada realitzant una primera valoració dels danys i facilitant les primeres directrius sobre la manera d'actuar. Com professionals especialitzats en situacions de catàstrofe documental, ja siga per les flames o per una inundació *Barbachano&Benny*, sabia que la rapidesa es clau per a mitigar les possibles pèrdues, doncs cal evitar – o almenys frenar – l'aparició de microorganismes.

Al llarg de l'extracció de la documentació es va procurar mantenir en la mesura de les possibilitats l'orde dels documents. Aquestos van ser recollits d'entre els enderrocs i la cendra, i col·locats en caixes de plàstic foradades per que els documents banyats pogueren transpirar i anaren perdent humitat.

Encara que en un principi totes les despeses els cobria el Consorci de Segurs, amb l'objectiu de reduir tot el possible el pressupost plantejat, des del primer moment ens varem proposar delimitar la recuperació documental

tant sols als documents d'arxius, i entre aquestos tant sols a aquells que foren de conservació permanent; per això la identificació i selecció van ser dues operacions claus i ambdues van ser realitzades pel personal de l'Arxiu General amb la col·laboració dels empleats del SPD. Una vegada identificada la documentació, determinat el valor de cada sèrie documental i analitzant el seu estat de deteriorament, amb l'objectiu de minimitzar les repercussions dels possibles microorganismes, es va establir una jerarquia d'actuació, determinant què sèries documentals es recuperarien en primer lloc i quines en últim lloc.

Algunes sèries es trobaven en un estat irrecuperable, però cabia la possibilitat de sol·licitar una còpia autenticada als diversos organismes oficials que l'havien emès. Per això, es fotografiaren alguns exemples de la documentació i un notari va alçar acta del seu estat. Finalment es va procedir a la seva destrucció, realitzada per una empresa especialitzada que entrega un certificat de destrucció segura de documents.

Per realitzar el secar per oreig dels documents es disposà d'una superfície de 700 metres quadrats, i s'acondicionà per aconseguir que en ella n'hi haguera una corrent d'aire i llum que possibilitaren el secar ràpid d'un gran volum de documentació i impedir l'aparició de fongs. Per això s'instal·là un extractor d'aire industrial, ventiladors, deshumidificadors industrials i il·luminació, i es va posar en funcionament de manera ininterrompuda. Per un altre costat, al llarg de tota la nau s'instal·laren taules corregudes.

Després d'extraure la documentació dels seus contenidors, es va netejar d'objectes oxidants i es va estendre sobre les taules que havien segut cobertes amb paper *kraf* per facilitar l'absorció de la humitat. Una vegada finalitzat el procés de secar s'eliminaren les zones carbonitzades de cada document de forma mecànica amb brotxes i es va procedir a la seva instal·lació en carpetes i caixes d'arxiu.

Els resultats del pla de salvament van ser molt positius: es va aconseguir recuperar prop del 90% dels expedients personals, la sèrie documental més valuosa de tota la que albergava l'oficina del SPD. Si haguérem d'elegir les claus que van fer possible tals resultats, destacariem les següents: la urgència i rapidesa en les actuacions, el treball de tècnics amb experiència i la col·laboració de la institució, doncs l'agilitat en la presa de decisions per part del rectorat i el recolzament d'altres serveis – Seguretat, manteniment i neteja- van ser imprescindibles.



© Archivo General, Universidad de Navarra

José M^a Morell Oliver
Yolanda Cagigas Ocejó

Archivo General de la
Universidad de Navarra